

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2002
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλους, Ήθικὰ Νικομάχεια B, 1, 4-7

Ἐτι δσα μὲν φύσει ἡμῖν παραγίνεται, τὰς δυνάμεις τούτων πρότερον κομιζόμεθα, ύστερον δὲ τὰς ἐνεργείας ἀποδίδομεν (ὅπερ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων δῆλον· οὐ γὰρ ἐκ τοῦ πολλάκις ἰδεῖν ἢ πολλάκις ἀκοῦσαι τὰς αἰσθήσεις ἐλάβομεν, ἀλλ' ἀνάπαλιν ἔχοντες ἐχρησάμεθα, οὐ χρησάμενοι ἐσχομεν). τὰς δ' ἀρετὰς λαμβάνομεν ἐνεργήσαντες πρότερον, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν· ἂ γὰρ δεῖ μαθόντας ποιεῖν, ταῦτα ποιοῦντες μανθάνομεν, οἶον οἰκοδομοῦντες οἰκοδόμοι γίνονται καὶ κιθαρίζοντες κιθαρισταί· οὕτω δὴ καὶ τὰ μὲν δίκαια πράττοντες δίκαιοι γινόμεθα, τὰ δὲ σώφρονα σώφρονες, τὰ δ' ἀνδρεῖα ἀνδρεῖοι.

Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ γινόμενον ἐν ταῖς πόλεσιν· οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθούς, καὶ τὸ μὲν βούλημα παντὸς νομοθέτου τοῦτ' ἐστίν, δσοι δὲ μὴ εὗ αὐτὸ ποιοῦσιν ἀμαρτάνουσιν, καὶ διαφέρει τούτῳ πολιτείᾳ

πολιτείας ἀγαθὴ φαύλης. Ἔτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται, δόμοιως δὲ καὶ τέχνῃ ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν καὶ οἱ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ γίνονται κιθαρισταί. Ἀνάλογον δὲ καὶ οἰκοδόμοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐκ μὲν γὰρ τοῦ εὗρισκομενοῦ ἀγαθοὶ οἰκοδόμοι ἔσονται, ἐκ δὲ τοῦ κακῶς κακοί. Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἴχεν, οὐδὲν ἂν ἔδει τοῦ διδάξοντος, ἀλλὰ πάντες ἂν ἔγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί.

- A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: "**τὰς δ' ἀρετὰς λαμβάνομεν.... κακοὶ γίνονται κιθαρισταί**".

Μονάδες 10

- B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. "**Tὰς δυνάμεις κομιζόμεθα...τὰς ἐνεργείας ἀποδίδομεν**":

Ποιο είναι το περιεχόμενο των εννοιών δύναμις-ἐνέργεια, κατά τον Αριστοτέλη, και ποια από τις δύο εννοιες θεωρεί ο φιλόσοφος πιο αξιόλογη;

Μονάδες 15

2. "**Μαρτυρεῖ δὲ... ἂν ἔγίνοντο ἀγαθοὶ ἢ κακοί**":

Να αναπτύξετε ποια είναι η επιδίωξη κάθε νομοθέτη και πώς αυτή υλοποιείται.

Μονάδες 15

3. Τι γνωρίζετε για την τριμερή "διαιρεση" της ψυχής του ανθρώπου, κατά τον Αριστοτέλη, και ποια η σχέση του κάθε μέρους με τις αρετές;

Μονάδες 10

4. Να γράψετε στο τετράδιό σας δύο ομόρριζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, απλές ή σύνθετες, για καθημιά από τις παρακάτω λέξεις:

*κομιζόμεθα, χρησάμενοι, λαμβάνομεν,
τεχνῶν, ἀνάλογον.*

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ίσονοράτονς, Τραπεζιτικός (γ')

Ἐξ ἀρχῆς οὗν ὑμῖν, ὅπως ἀν δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πεπραγμένα. ἐμοὶ γάρ, ὃ ἄνδρες δικασταί, πατὴρ μέν ἔστι Σωπαῖος, δὲν οἱ πλέοντες εἰς τὸν Πόντον ἀπαντες ἵσασιν οὕτως οἰκείως πρὸς Σάτυρον διακείμενον, ὥστε πολλῆς μὲν χώρας ἀρχειν, ἀπάσης δὲ τῆς δυνάμεως ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἐκείνου. πυνθανόμενος δὲ καὶ περὶ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ περὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπεθύμησ' ἀποδημῆσαι. γεμίσας οὖν ὁ πατὴρ μου δύο ναῦς σίτου καὶ χρήματα δοὺς ἐξέπεμψεν ἅμα κατ' ἐμπορίαν καὶ κατὰ θεωρίαν.

κατὰ θεωρίαν = για να δω και να μάθω

1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ζητούνται για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις:
ὅν: την αιτιατική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

οἰκείως: τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.

ἀπάσης: την ονομαστική πληθυντικού του ίδιου γένους.

δυνάμεως: τη δοτική του ενικού.

χρήματα: τη δοτική του πληθυντικού.

πεπραγμένα: τον ίδιο τύπο στο μέλλοντα.

ἐστι: το απαρέμφατο του ενεστώτα.

ἴσασιν: το γένικό πρόσωπο στο χρόνο και την έγκλιση που βρίσκεται.

πυνθανόμενος: τον ίδιο τύπο στον αόριστο.

ἔξεπεμψεν: το ίδιο πρόσωπο στο μέλλοντα της Οριστικής της ίδιας φωνής.

Μονάδες 10

- 3.a. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά την πρόταση: "*ὅν οἱ πλέοντες εἰς τὸν Πόντον ἀπαντες ἴσασιν οὕτως οἰκείως πρὸς Σάτυρον διακείμενον*".

Μονάδες 1

- β. Να αναγνωρίσετε συντακτικά όλους τους όρους της παραπάνω πρότασης.

